

JEZDECTVÍ

Ročníková práce

Školní rok 2025/2026

Školní rok: 2025/2026

Autor: Laura Veselá IX.A

Konzultant: Mrg. Lucie Zítková

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem ročníkovou práci zpracovala samostatně a použila jen prameny uvedené v seznamu literatury.

Ve Sloupě dne 25. 5. 2025

Laura Veselá

.....

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí práce Mgr. Lucii Zítkové za ochotnou pomoc a cenné rady při vypracovávání ročníkové práce.

Obsah

1. Úvod	5
2. Historie jezdeckví	6
3. Druhy jezdeckví:	7
3.1. Sportovní	7
3.2. Westernové	7
3.3 Rekreační	7
3.4 Dostihy	7
4. Disciplíny	8
4.1 Drezura	8
4.2 Parkur	8
4.3 Všestrannost	9
5. Vztah mezi jezdcem a koněm	9
6. Chov koní	10
7. Plemena koní	10
8. Péče o koně	11
9. Výstroj koně	12
9.1 Sedlo	12
9.2 Uzdečka	12
9.3 Třmeny	13
10. Výstroj jezdce	13
11. Trénink koně a jezdce	14
12. Závodní a soutěže	14
13. Závěr	15
14. Resumé	15

1. Úvod

Kdybych si měla vybrat jeden sport nebo koníček, který je mi nejbližší, určitě bych si vybrala jezdeckví. Tenhle sport patří k nejstarším a zároveň k čím dál více oblíbenějším sportům. Spousta lidí si myslí, že jezdeckví je jen o ježdění, ale to nejdůležitější v tomhle sportu je vztah mezi jezdcem a koněm. Koně jsou silná, inteligentní a citlivá zvířata, která byla dříve využívána hlavně v dopravě, v zemědělství a také ve válkách. Dnes jsou využívána spíš ke sportu nebo k rekreaci. Seznámím Vás tu s různými typy ježdění a také vám něco řeknu i o ranči Kopaniny, který je nedílnou součástí, protože jsem se zde učila od svých počátků až po současnost.

Obrázek č. 1: Logo ranče Kopaniny

2. Historie jezdeckví

Lidé jezdí na koních už více než 4000 let. Dříve se koně používaly hlavně ve válkách, na přepravu a v zemědělství. Ve válkách rytíři potřebovali šikovné koně, aby se nelekly hluku a také, aby je mohli řídit jen jednou rukou nebo nohama, protože v druhé ruce drželi většinou meč. Koně byli také vycvičeni, aby v bojích stály na zadních a kopali nepříteli. Tohle všechno je učila španělská jezdecká škola. Ve starověku byli koně využíváni na přepravu lehkých vozů a ve středověku byli koně chováni pro rytíře do bojů. Koně se ve válkách objevovali hlavně v první světové válce, kde bylo ve válce přes 8 milionů koní. Ve druhé světové válce byli koně také využíváni, ale už v mnohem menším počtu než v první světové válce, třeba v útoku na SSSR v roce 1941 bylo zaznamenáno asi 600 tisíc koní.

Obrázek č. 2: Vojáci s koňmi v roce 1896

3. Druhy jezdeckví

Jezdeckví dělíme do různých skupin, jako jsou například:

3.1. Sportovní

Ve sportovním jezdeckví jezdec s koněm soutěží v různých disciplínách. Mezi nejznámější disciplíny patří drezura, parkur a všestrannost. Je tu důležitá spolupráce mezi jezdcem a koněm a také důvěra. V závodech se hodnotí například přesnost, rychlost nebo styl jízdy. Sportovní jezdeckví se taky jezdí na olympijských hrách.

3.2. Westernové

Westernové jezdeckví vzniklo v Americe a dříve ho využívali kovbojové při práci s dobyt看. Ve westernu se jezdí se speciálním westernovým sedlem, které je oproti anglickému větší a pohodlnější. Oproti sportovnímu jezdeckví je jízda uvolněnější a kůň reaguje hlavně na jemné pobídky jezdce. Znamé westernové disciplíny jsou například reining, barrel racing nebo working cow horse. Western je dnes oblíbený jak rekreačně tak i jako sport.

3.3 Rekreační

Rekreačně se na koních jezdí hlavně pro radost. Jezdí se do přírody, aby si lidé odpočali a odreagovali se a i když to moc lidí neví, tak i v terénu koňáci zlepšují své jezdecké dovednosti. Mezi rekreační jezdeckví patří třeba i letní tábory, putovní výlety nebo skupinové vyjížďky.

3.4 Dostihy

V dostizích jde hlavně o rychlosti koně, proto musí být koně speciálně trénovaní na rychlost a vytrvalost, protože to není nic jednoduchého a může to trvat dokonce i několik let. V dostizích má jezdec speciální název, jezdci se nazývají žokejové. Mezi známé žokeje patří třeba Josef Váňa nebo Josef Bartoš. Pokud se v dostizích jedou závody, tak se jezdí na dostihových drahách, jako třeba v

Pardubicích, když se jede Velká Pardubická. Existují také různé druhy dostihů, ale nejčastější jsou rovinné nebo překážkové.

4. Disciplíny

Mezi jezdecké disciplíny patří:

4.1 Drezura

Drezura je disciplína zaměřená hlavně na přesnost a poslušnost koně, při které kůň předvádí různé elegantní cviky a pohyby. Jezdec musí dávat jemné a přesné pobídky, protože se hodnotí přesnost, klid elegance a spolupráce. Drezura se také vyskytuje na olympijských hrách a jezdí se závodně ve stupních Z(základní), L(lehké), S(střední), ST(středně těžké), T(těžké), GP(grand prix). Grand prix je nejvyšší úroveň, která se jezdí jen na olympijských hrách nebo na mezinárodních drezurních závodech.

Obrázek č. 3 : Fotka z drezurních závodů

4.2 Parkur

Parkur je disciplína, ve které kůň skáče přes překážky a zároveň jde o rychlost a přesnost. Cílem je projet parkur co nejrychleji, bez toho, aniž by nějaká překážka spadla. Hodnotí se tu počet chyb, jako je třeba shození překážek nebo odmítnutí skoku, čas a také je tu důležitá spolupráce jezdce a koně. Překážky tu mají různé výšky a obtížnosti. Začátečníci jezdí závody od 40-60 cm, ale ve vrcholovém sportu mohou dosahovat 120-160 cm. Oficiální parkurové závody se také řadí do stupňů, a to ZM(základní malé od 90 cm), Z(základní 100 cm), ZL(základní lehké 110 cm), L(lehké 120 cm), S(střední 130 cm), ST(středně těžké 140 cm), T(těžké 150 cm) a TT(velmi těžké 160 cm). Na vyšších stupních se stěžují i kombinace několika překážek za sebou a je to náročnější, jak pro koně, tak i pro jezdce.

Obrázek č. 4 : Fotka z parkurových závodů

4.3 Všestrannost

Všestrannost je disciplína, která kombinuje drezuru, parkur a terénní zkoušku. Terénní zkouška se skládá z přírodních skoků jako jsou třeba kmeny, vodní příkopy nebo kamenná zídka. Kůň i jezdec spolu musí spolupracovat a na tuhle zkoušku musí být připraveni tak, aby každou z daných disciplín zvládli co nejpřesněji a nejrychleji. Všestrannost se také jezdí na olympijských hrách a patří mezi nejtěžší disciplíny.

Obrázek č. 5 : Fotka z všestranností soutěže

5. Vztah mezi jezdcem a koněm

Vztah mezi jezdcem a koněm je za mě nejdůležitější část, která v jezdeckví a všeobecně u koňáků existuje. Kůň musí jezdcovi důvěřovat a jezdec se musí naučit koni rozumět a vnímat jeho chování. Důležitá je také trpělivost a pravidelný kontakt. Čím více jste spolu, tím lépe. Někdy to trvá několik měsíců než si jezdec s koněm k sobě najdou cestu. Vztah mezi jezdcem a koněm vzniká hlavně při společné práci nebo společně stráveném času. Kůň dokáže poznat i jakou má člověk náladu nebo třeba jak se zrovna cítí, a člověk se postupně učí poznávat na koni totéž.

Obrázek č. 6 : Vztah mezi mnou a mojí oblíbenou kobylou

6. Chování koní

Koně jsou citlivá, ale také velmi společenská zvířata, která vnímají chování i náladu člověka. Mezi sebou komunikují řečí těla například ušima, ocasem nebo postojem. Koně mohou být klidní, ale lehce se leknu neznámých věcí nebo hlasitých zvuků. Důležitá je trpělivost a klidný přístup člověka. Jsou to stádová zvířata, která potřebují kontakt s ostatními koňmi, proto se jim nejlépe žije ve stádě. Koně mohou být ustájeni v boxech, otevřených stájích nebo na pastvinách. Potřebují také dostatek pohybu a pobytu venku, aby se pak chovali tak, jak mají. Když pohybu nebo pobytu venku budou mít málo, může to mít vliv na jejich chování a mohou být také ve stresu.

Obrázek č. 7 : Fotka našeho stáda ranč Kopaniny

7. Plemena koní

Existuje spousta plemen koní, ale každé se využívá na něco jiného. Některá plemena jsou vhodná pro sport, jiná pro práci nebo rekreační ježdění. Plemena se liší nejen vzhledem, ale také velikostí i povahou. Sportovní koně bývají rychlí a výkonnostní, pony jsou zase vhodné spíše pro děti. Každé plemeno má jiné vlastnosti a jiné využití, například český teplokrevník je na sportovní ježdění, arabský kůň je hlavně na vytrvalost, shetlandský pony je spíše pro děti nebo třeba fríský kůň má elegantní vzhled.

Obrázek č. 8 : Fotka českého teplokrevníka

8. Péče o koně

Péče o koně je velmi důležitá každodenní práce, která zahrnuje krmení, dostatek vody, čištění srsti a kopyt, pravidelný pohyb a pobyt venku nebo čištění stáje a udržování čistého prostředí. O kopyta se stará kovář a o zdraví se stará veterinář. Kovář jezdí zhruba každých 7-8 týdnů na strouhání nebo na kutí. Veterinář jezdí občas očkovat nebo odčervit, ale odčervit spousta majitelů zvládnou sami, takže veterinář jezdí jen, když se něco stane. Koňský zubař kontroluje zuby většinou 1-2x za rok. Přes den by měli mít přístupné seno i vodu. U nás na ranči mají koně 40 hektarový výběh a součástí toho je i rybník, ze kterého koně pijí, takže voda se u nás moc neřeší. Seno dáváme do boxů a ve výběhu ho mají přes zimu nonstop a přes léto jen občas, protože se mohou pást. Kvalitní krmivo dostávají koně v průběhu dne, nejčastěji buď před a nebo po práci.

Obrázek č. 9 : Stomatologická péče o koně

9. Výstroj koně

Výstroj koně zahrnuje vybavení, které se používá při práci s koněm nebo při ježdění. Mezi základní části patří sedlo, uzdečka, udidlo, třmeny, podsedlová dečka a ohlávka s vodítkem.

9.1 Sedlo

Sedlo je důležitá součást výstroje koně. Dává se koni na záda a slouží k pohodlnějšímu a bezpečnějšímu ježdění. Dá se jezdit i bez něj ale koni to postupně ničí záda a ani pro jezdce to není moc pohodlné. Sedlo pomáhá jezdcovi správně držet rovnováhu a zároveň chrání koňský hřbet před tlakem.

Existují různé druhy sedel, například westernové, drezurní, skokové nebo vytrvalostní. Sedlo musí koni dobře sedět, aby ho netlačilo a neničilo mu záda. Pod sedlo se dává podsedlová dečka která je ke každému typu sedla jiná.

Obrázek č. 10 : anglické sedlo

9.2 Uzdečka

Uzdečka slouží k ovládání koně při ježdění. Uzdečka se skládá z otěží, udidla, nánosníku a lícnic. Jezdec dává koni pokyny pomocí otěží.

Uzdečka se používá při většině běžného ježdění a musí koni správně sedět aby ho nikde netlačila. Lidé si většinou pletou uzdu a uzdečku a rozdíl mezi nimi je takový, že uzda narozdíl od uzdečky má dvě udidla, uzdečka jen jedno. Uzda se používá hlavně ve vyšší drezuře a vyžaduje zkušenějšího jezdce i koně.

Obrázek č. 11 : Fotka uzdečky

9.3 Třmeny

Třmeny jsou součástí sedla, do kterých si jezdec dává nohy, protože třmeny pomáhají držet rovnováhu při ježdění a usnadňují nasedání na koně. Jezdec se o ně opírá ve skocích nebo v lehkém klusu. Vyrábí z různých materiálů, například kovové nebo plastové a mohou být i bezpečnostní. Když si budete kupovat bezpečnostní třmeny, musíte počítat s tím, že to není levná záležitost.

Kvalitní bezpečnostní třmeny můžou stát až okolo 6000 Kč. U třmenů je také důležitá délka třmenových řemenů, abyste udržovali správný sed a jezdilo se vám pohodlně.

brázek č. 12 : Bezpečnostní třmeny FLEX-ON

10. Výstroj jezdce

Výstroj jezdce slouží především k bezpečnosti a pohodlí jezdce. Nejdůležitější z jezdecké výstroje je jezdecká helma. Jezdec by na ježdění měl správně nosit jezdecká perka, která jsou na ježdění určený, ale menší děti mohou v pohodě nosit tenisky nebo holínky. Jezdit by se správně mělo v dlouhých kalhotách, nejlépe v rajtkách, které jsou k tomu určené. V krátkých kalhotách může být ježdění velmi nepříjemné. Někteří zkušenější jezdci nosí i bezpečnostní vestu která je na skoky velice důležitá, protože vám chrání páteř i hrudník. Většina jezdců nosí jezdecké rukavice, které pomáhají lépe držet otěže a chrání vás před puchýři. Celkové oblečení na koně musí být pohodlné a vhodné na ježdění.

Obrázek č. 13 : Celková výstroj jezdce

11. Trénink koně a jezdce

Trénink je důležitý pro zlepšování koně i jezdce. Kůň se postupem času učí poslušnosti a novým cvikům a jezdec se zase učí správný sed, rovnováhu a práci s otěžemi. Důležité je trénovat pravidelně a být trpělivý, každý trénink posouvá o krok dál a také tréninky zlepšují spolupráci mezi jezdcem a koněm. Tréninky se liší podle disciplíny například trénink westernový vypadá úplně jinak než skokový trénink, ale součástí každého tréninku by mělo být rozcvičení a protahování koně.

Obrázek č. 14 : Moje fotka z drezurního tréninku

12. Závodů a soutěže

Jezdecké závody a soutěže jsou nedílnou součástí jezdeckví. Závodně se nejčastěji jezdí parkur, drezura nebo všestrannost. Na závodech se hodnotí rychlost jízdy, přesnost, rychlost nebo počet chyb a mohou to být hobby závody, národní nebo i mezinárodní závody. Jezdci se na soutěže musí dlouho připravovat a tvrdě trénovat. Je tu stejně jako všude důležitá spolupráce mezi jezdcem a koněm a některé soutěže bývají dokonce i na olympijských hrách. Nedílnou součástí závodů bývá slavnostní atmosféra a vyhlásování vítězů.

Obrázek č. 15: Fotka ze závodů 70 cm

13. Závěr

V mé práci jsem Vám chtěla sdělit, že jezdeckví není jen tak obyčejný sport, jak se může na první pohled zdát. Já jsem se dozvěděla, že ve všestrannosti se jezdí i cross country, nebo že existuje víc druhů dostihů. Seznámila jsem Vás s nejdůležitějšími oblastmi jezdeckví, s jezdeckými disciplínami a dále s nejčastějšími plemeny koní u nás. Doufám, že jste se dozvěděli i vy něco nového a že se Vám moje ročníková práce líbila a snad se mi povedlo vás tímto trošku zaujmout.

14. Resumé

In this work, I wanted to tell you that equestrianism is not just an ordinary sport as it may seem at first glance. I learned that in eventing, cross country is also ridden, or that there are more types of races. I introduced you to the most important areas of equestrianism, equestrian disciplines and also the most common horse breeds in our country. I hope that you learned something new and that you liked my yearbook work and perhaps I managed to interest you a little.

POUŽITÉ ZDROJE A LITERATURA

Internet

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Jezdectv%C3%AD>

<https://www.cjf.cz/>

<https://chatgpt.com/>

Literatura

Kniha miluju koně - Marie Frey

Kniha parkurové skákání - Tiina Vainikainen

Obrázky

Obr. 1 : vlastní foto

Obr. 2 :

<https://www.meisterdrucke.cz/umelecke-tisky/Gregory-and-Co/789092/Voj%C3%A1ci-j%C5%BEEn%C3%AD-australsk%C3%A9-kaval%C3%A9rie,-1896.html>

Obr. 3 : <https://www.jezdci.cz/clanky/olympijska-drezura-zahajena-zname-prvnich-sest-ucastniku-finalove-gp/>

Obr. 4 : <https://www.hanackyvecernik.cz/sport/v-olomouci-bude-plno-predstavi-se-temer-ctyr-sta-koni>

Obr. 5 : <https://www.fotosarka.cz/klicova-slova/vsestrannost-135.html>

Obr. 6 : vlastní foto

Obr. 7 : vlastní foto

Obr. 8 : <https://www.agropress.cz/cesky-a-moravsky-teplokrevnik/>

Obr. 9 : <https://www.jezdci.cz/clanky/stomatologicka-pece-o-kone-zasady-ktere-ma-kazdy-majitel-dodrzovat/>

Obr. 10 : <https://www.istockphoto.com/cs/fotografie/anglick%C3%A9-sedlo-gm175482356-20973030>

Obr. 11 : <https://www.equisun.cz/uzdecka-horze-smoky-twilight.html>

Obr. 12 : <https://www.happyzoo.cz/bezpecnostni-trmeny-flex-on-safe-on-inclined-grip-black-black-navy-blue/>

Obr. 13 : <https://hvezda-a-lota.webnode.cz/clanky/priprava-jezdce-a-kone/a2-jezdecka-vystroj/>

Obr. 14 : vlastní foto

Obr. 15 : vlastní foto